

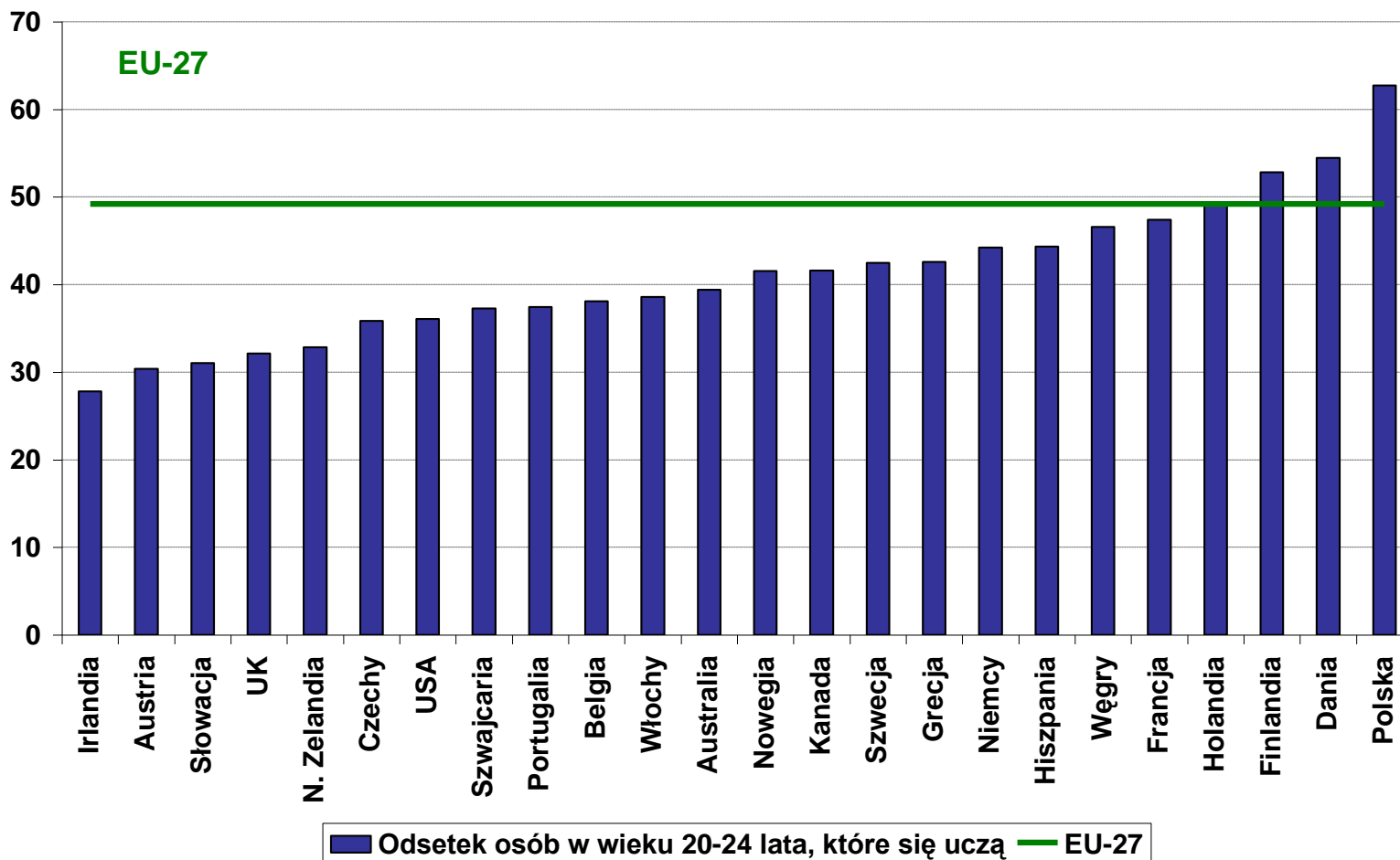
Czego (nie) uczą polskie szkoły?

System edukacji a potrzeby rynku pracy w Polsce

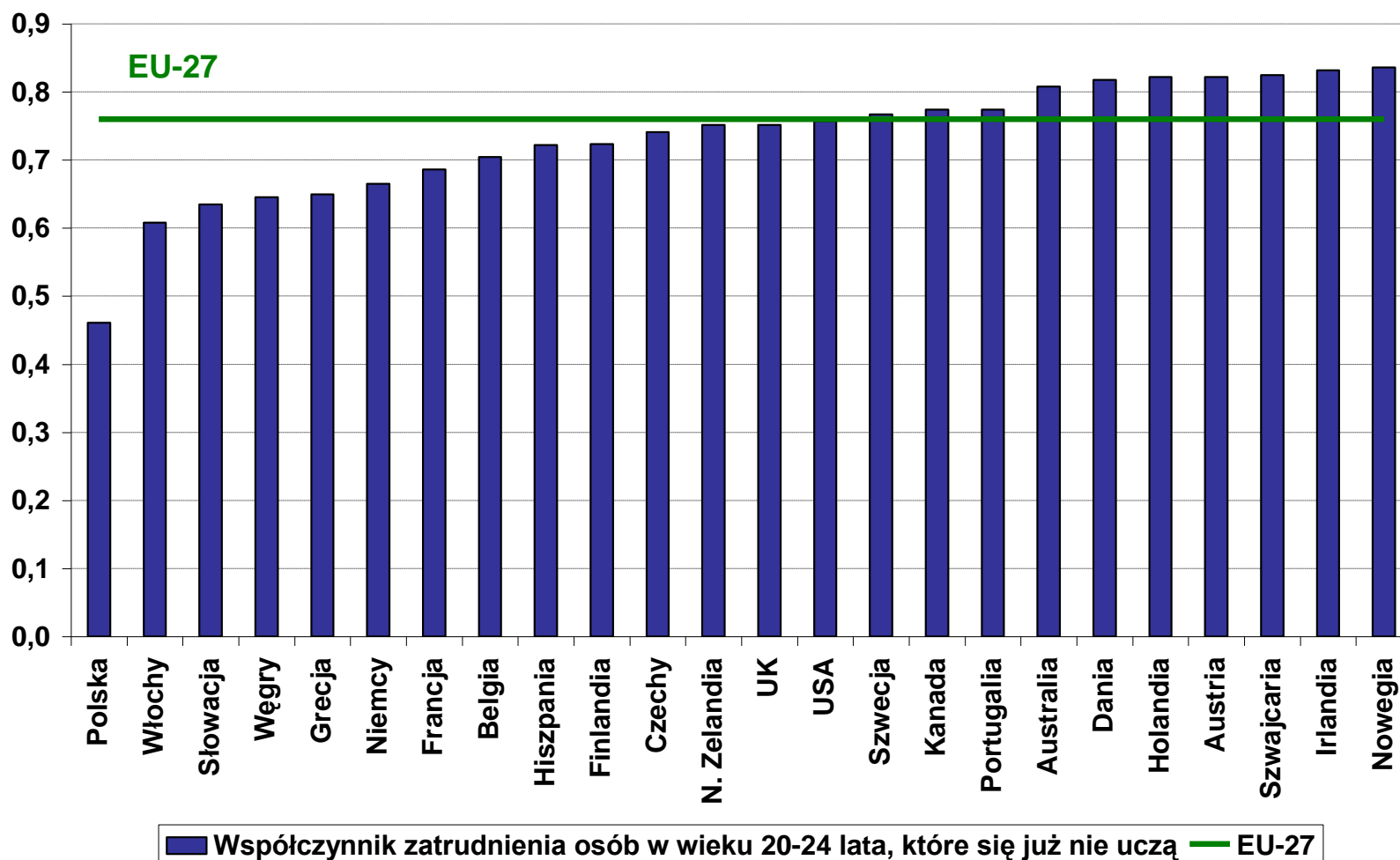
Urszula Sztanderska
Wiktor Wojciechowski (współpraca)

Warszawa, 2 września 2008 roku

W Polsce uczy się ponad 62 proc. osób w wieku 20-24 lat - najwięcej wśród wszystkich krajów rozwiniętych

Zatrudnienie osób w wieku 20-24 lat, które już ukończyły edukację szkolną wynosi w Polsce jedynie 46 proc., o 30 pkt. proc. mniej niż przeciętnie w krajach EU-27

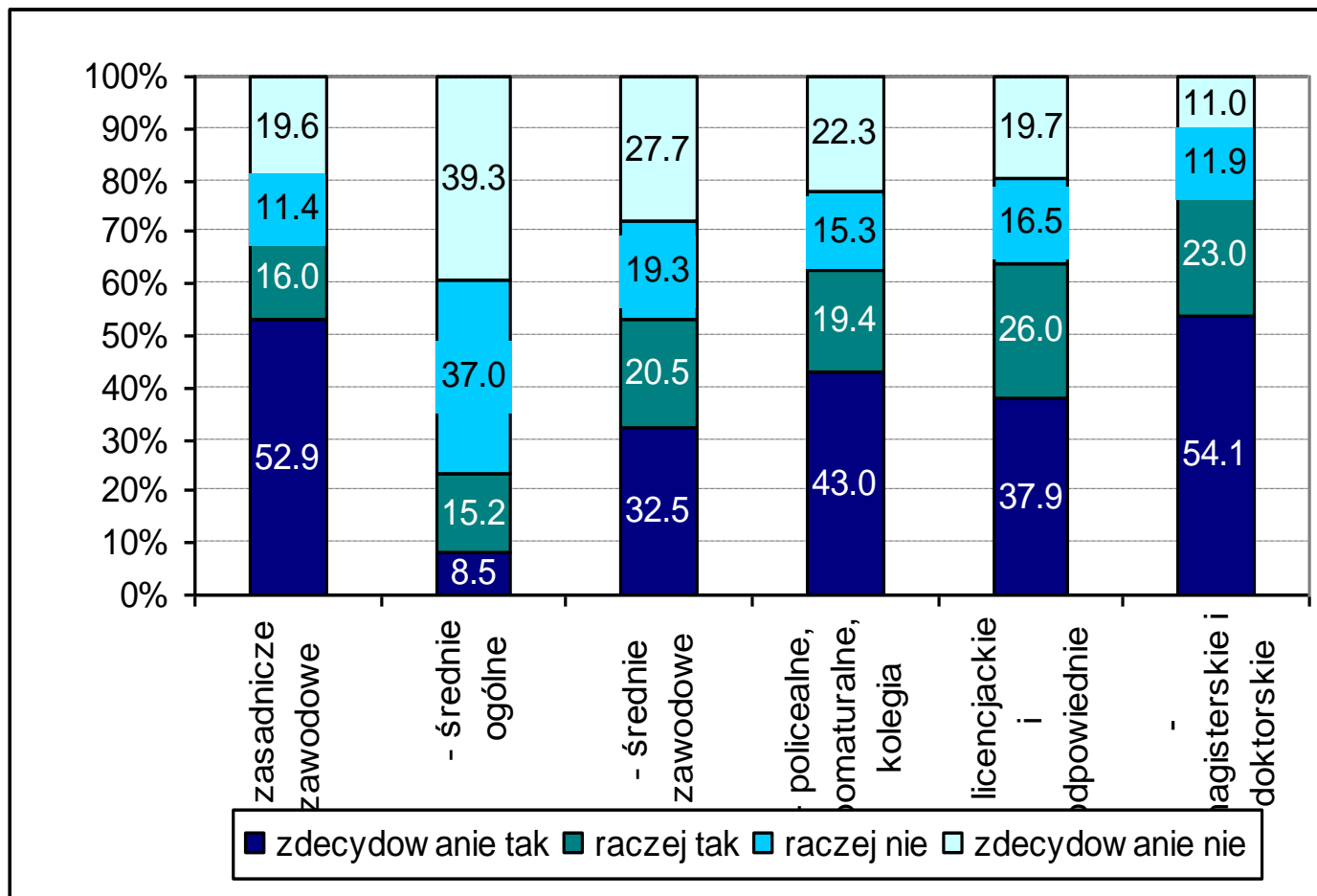
Wejście osób młodych na rynek pracy nie zależy tylko od posiadanych kwalifikacji zawodowych

- Spowolnienie aktywności gospodarczej powoduje dwukrotnie większy spadek zatrudnienia osób młodych niż wśród pracowników w wieku 25-54 lata***
- Zatrudnienie osób młodych jest tym niższe, im wyższe są pozapłacowe koszty pracy i im pracodawcy mają mniejszą swobodę w zatrudnianiu i zwalnianiu pracowników.***
- Wysoka płaca minimalna obniża w szczególności popyt na pracę osób bez poświadczenia i o niskich kwalifikacjach zawodowych. Jej negatywny wpływ na zatrudnienie młodych jest tym silniejszy, im wyższe są pozapłacowe koszty pracy.***
- Wydłużanie okresu nauki może przejściowo obniżać zatrudnienie osób młodych, ale w przyszłości będzie skutkować wyższą i dłuższą aktywnością zawodową lepiej wykształconych pracowników.***

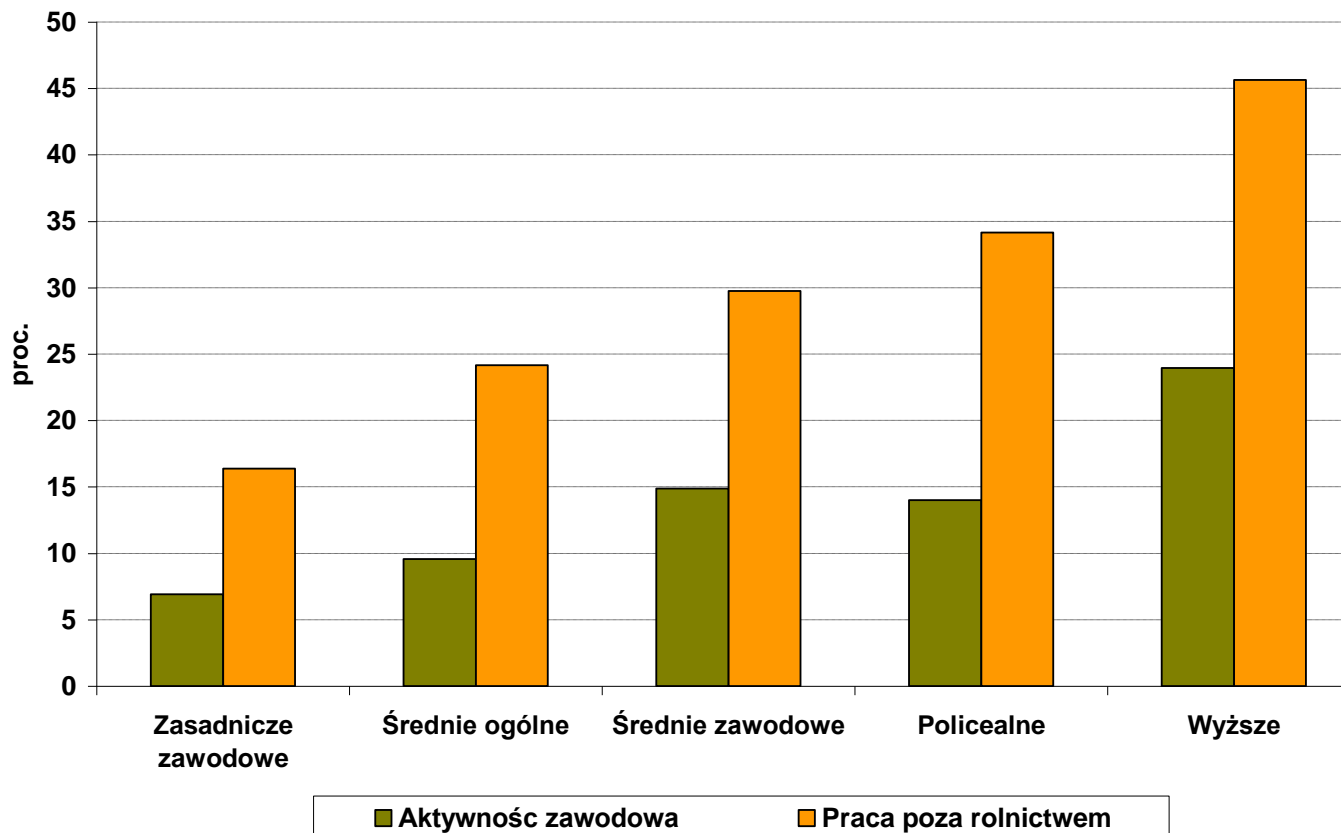
Jak uczyć, aby absolwenci szybko znajdowali pracę? - doświadczenia międzynarodowe

- ***W krajach OECD o relatywnie najniższym bezrobociu osób młodych, w tym absolwentów (np. Dania, Szwajcaria, Holandia) uczniowie mają dużo obowiązkowych zajęć praktycznych, które uzupełniają standardowe kształcenie teoretyczne. W efekcie, młode osoby szybko znajdują zatrudnienie.***
- ***Badania dowodzą, że długie bezrobocie absolwentów może obniżyć ich wynagrodzenia, gdy osiągną wiek 40 lat, nawet o 20 proc.***
- ***Praktyczna wiedza wyniesiona ze szkoły zwiększa szanse na podjęcie wysoko wynagradzanej pracy w zawodach wymagających wysokich kompetencji.***

Dla 47 proc. absolwentów średnich szkół zawodowych, widza i umiejętności zdobyte w szkole okazują się całkowicie nieprzydatne w pracy zawodowej.

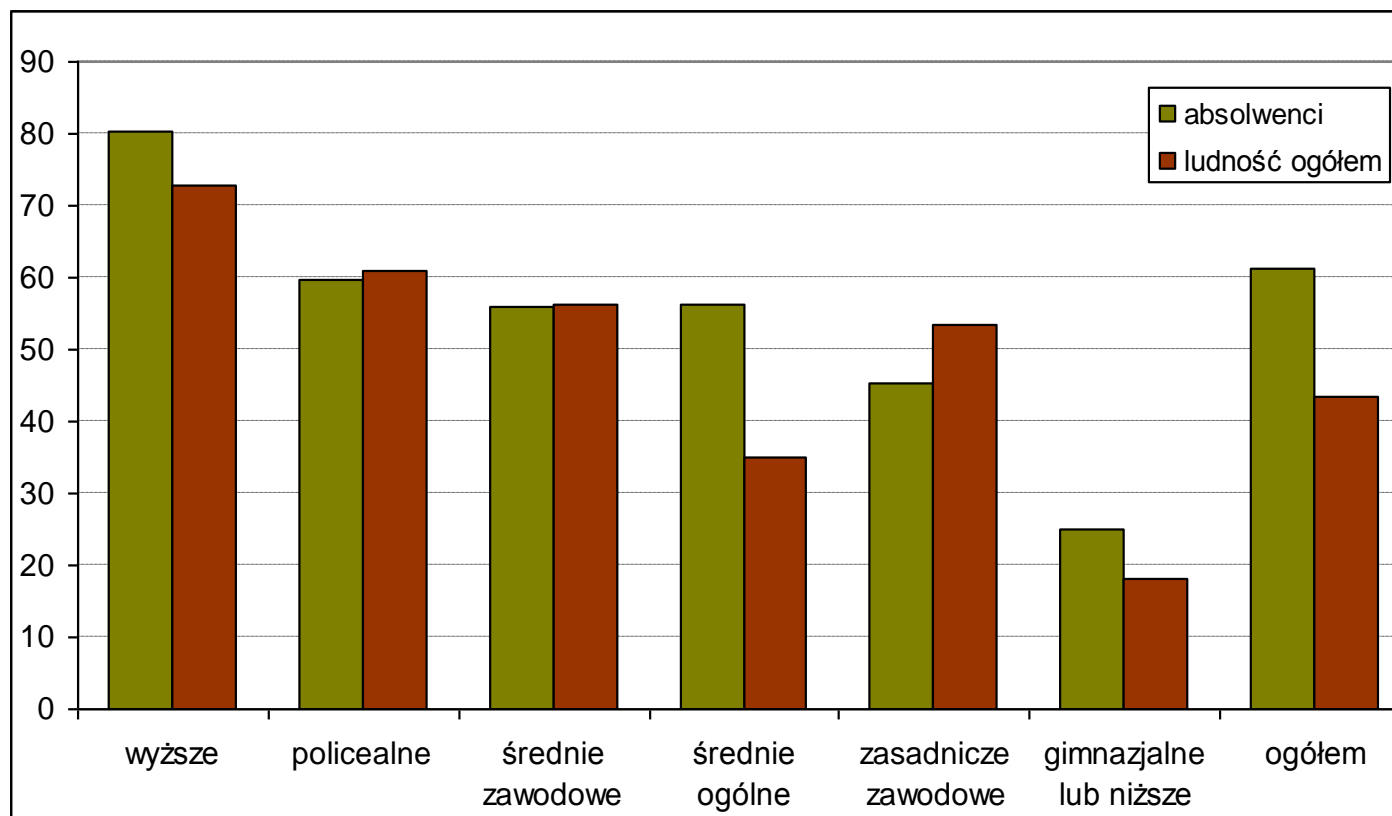

Absolwenci magisterskich szkół wyższych znajdują pracę trzy razy łatwiej niż osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym

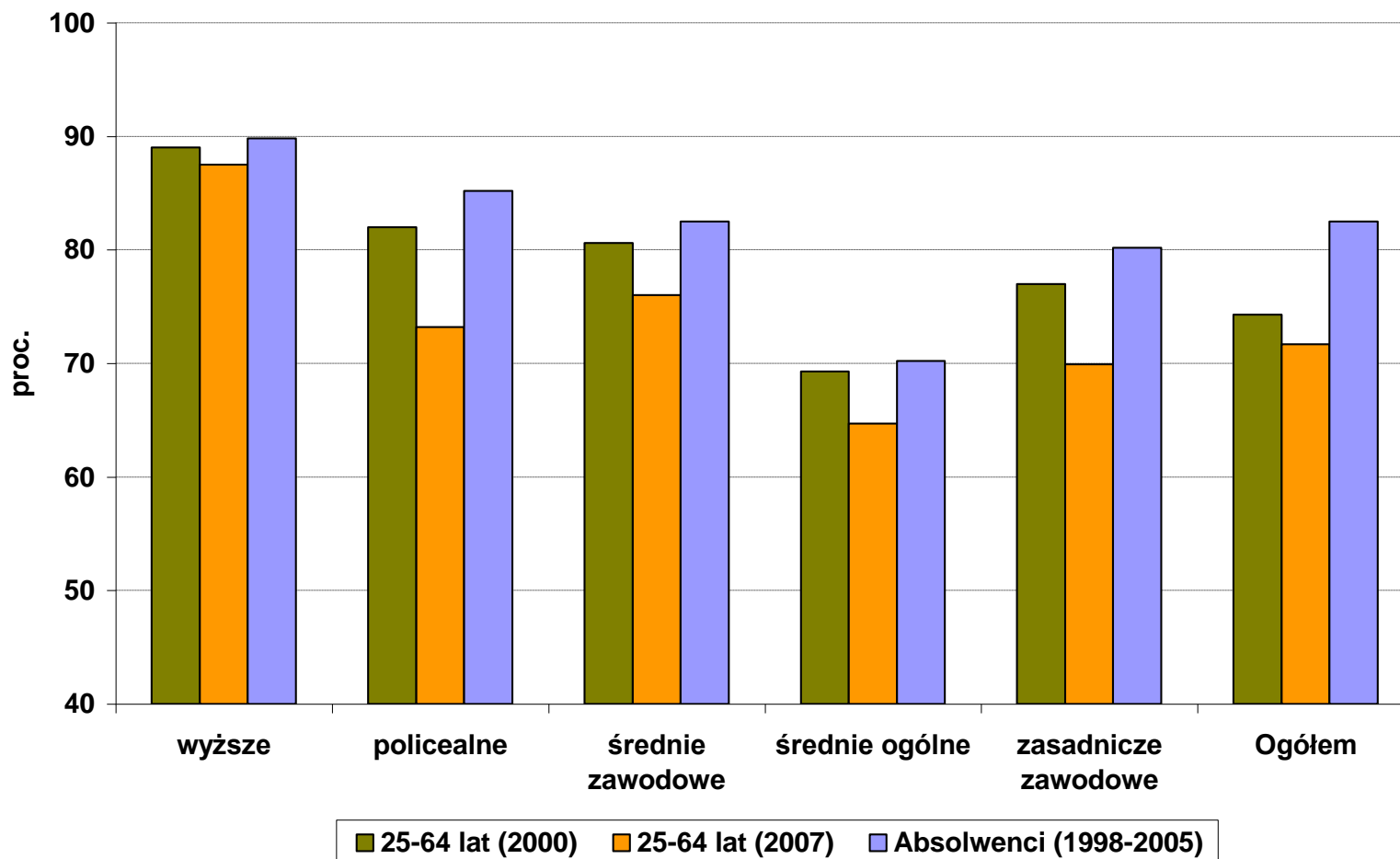
Wzrost prawdopodobieństwo aktywności zawodowej i pracy poza rolnictwem osób w wieku 25-64 lat w porównaniu do osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym - 2007 r.

Współczynnik zatrudnienia absolwentów większości szkół jest wyższy niż analogiczny współczynnik dla wszystkich osób w wieku produkcyjnym.

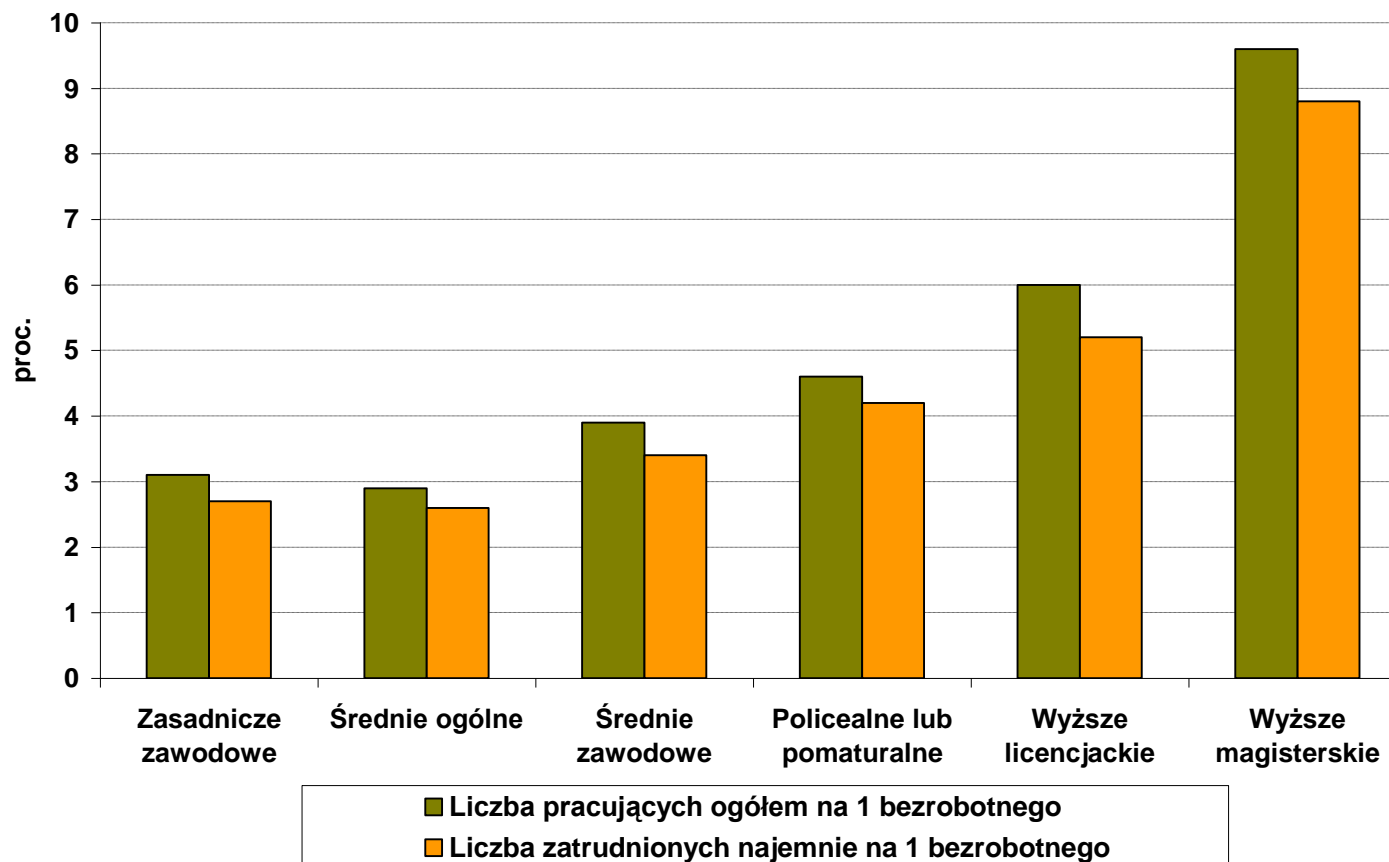

W porównaniu do całej populacji osób w wieku produkcyjnym, najgorsze perspektywy zatrudnienia mają absolwenci szkół zasadniczych zawodowych i gimnazjów.

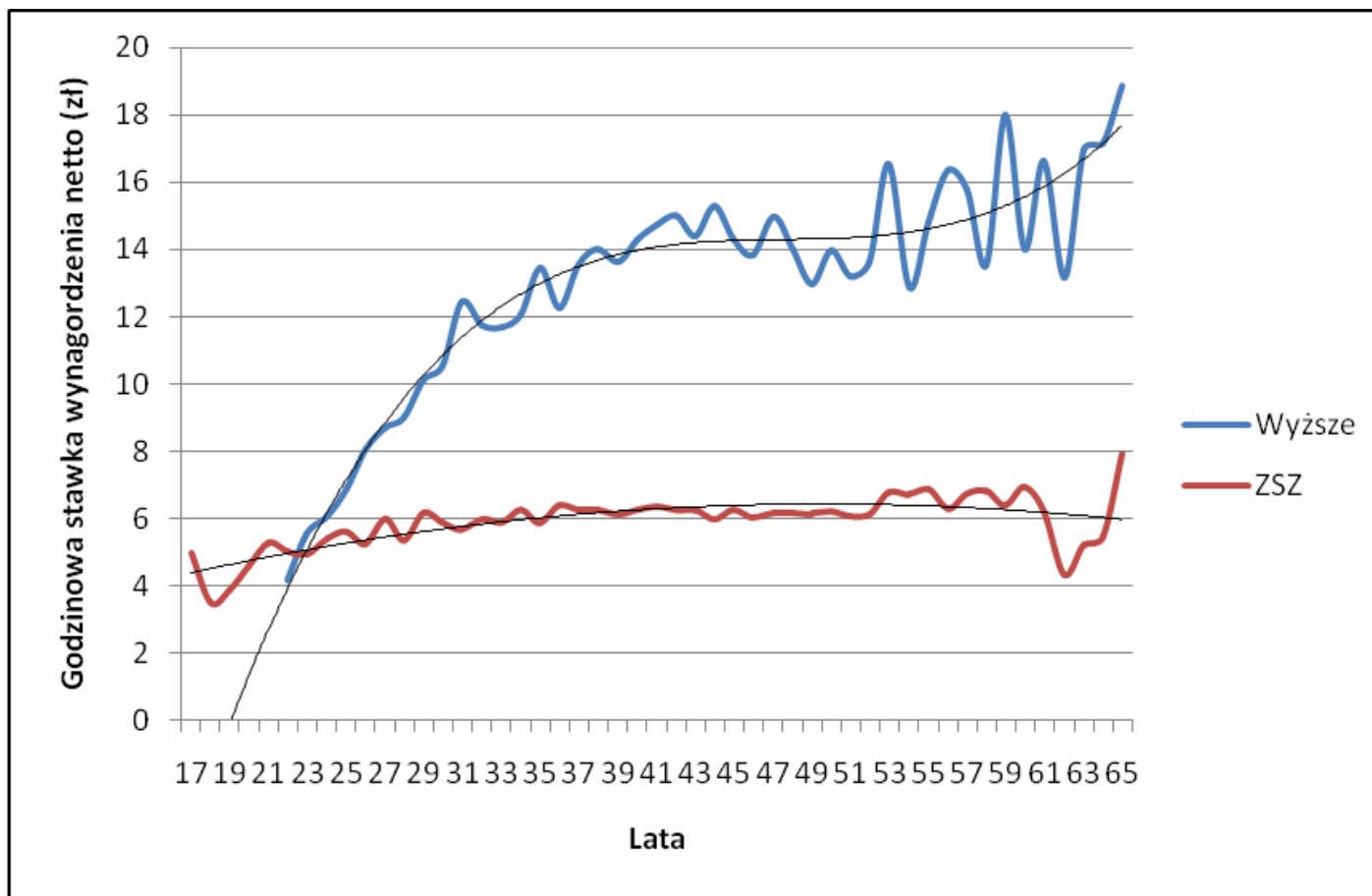
Osoby wysoko wykształcone osiągają większe korzyści z zatrudnienia i dlatego cechuje je wysoka aktywność zawodowa.

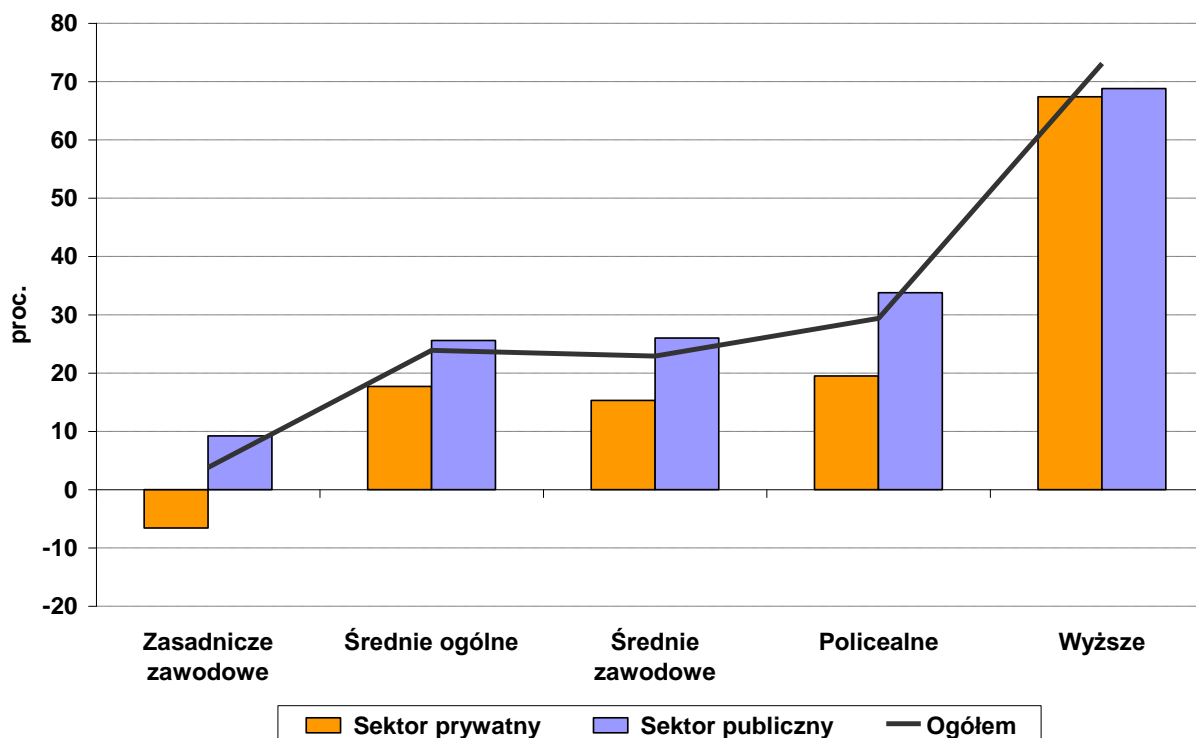
Na 1 bezrobotnego absolwenta z wykształceniem wyższym przypada ponad 9 pracujących, z kolei na 1 bezrobotnego z wykształceniem zasadniczym zawodowym – aż 3.

W wieku 40 lat wynagrodzenia osób z wykształceniem wyższym są prawie 3 krotnie wyższe niż w momencie, kiedy po studiach wchodzili na rynek pracy.

Wynagrodzenia osób, które ukończyły szkołę wyższą są przeciętnie aż o 60 proc. większe niż płace absolwentów szkół zasadniczych zawodowych.

Ukończenie szkoły policealnej w niewielkim stopniu wpływa na wzrost wynagrodzeń w porównaniu do skończenia samego liceum lub technikum.

Co wpływa na jakość i ofertę systemu edukacji w Polsce? – szkoły ponadgimnazjalne

- **Samorządy nie mają narzędzi, aby kontrolować jakość pracy podległych im szkół, natomiast kuratoria nie są przygotowane do oceny realizacji programów z punktu widzenia rynku pracy.**
- **Samorządy dopasowują ofertę edukacyjną do zainteresowania uczniów, a nie do potrzeb rynku pracy.**
- **Kształcenie zawodowe jest drogie i dlatego samorządy wolą rozwijać tańszą edukację ogólnokształcącą.**
- **Przystosowywanie dotychczasowej kadry pedagogicznej do rozwijania nowych kierunków kształcenia nie zapewnia wysokiej jakości edukacji zawodowej.**
- **Lepiej gdyby istniało mniej szkół zawodowych, ale za to lepiej wyposażonych. Tylko wtedy uczniowie będą rzeczywiście zdobywali praktyczną wiedzę, która zwiększy ich szanse na zatrudnienie.**

Co wpływa na jakość i ofertę systemu edukacji w Polsce? – szkoły ponadgimnazjalne cd.

- ***Rozwój internatów ułatwiłby dostęp młodzieży do profesjonalnej edukacji zawodowej.***
- ***Wiedza zawodowa nauczycieli w szkołach zawodowych jest często przedawniona.***
- ***Egzaminy zawodowe w Polsce są w większości teoretyczne i dlatego nie cieszą się dużym uznaniem wśród pracodawców.***
- ***Licea profilowane, które miały łączyć kształcenie zawodowe z ogólnym nie spełniają oczekiwań rynku pracy.***

Co wpływa na jakość i ofertę systemu edukacji w Polsce? – szkoły wyższe

- Zabiegi o płatnych studentów doprowadziły do intensywnego rozwoju tanich kierunków studiów, niewymagających pracowni i kosztownych zajęć laboratoryjnych.***
- Tworzenie nowych szkół wyższych w małych miejscowościach odbyło się kosztem obniżenia jakości edukacji.***
- Szkoły niepubliczne to podmioty komercyjne – sprzedają usługi edukacyjne, na który jest popyt , a nie zawsze takie, które gwarantują dobrą pracę.***
- Zasoby kadrowe i materialne uczelni publicznych zmieniają się wolno i dlatego także ich oferta edukacyjna dopasowuje się wolno do zmian w popycie na pracę.***

Co wpływa na jakość i ofertę systemu edukacji w Polsce? – szkoły wyższe cd.

- ***Oceniając jakość nauczania, Państwowa Komisja Akredytacyjną powinna brać pod uwagę wyniki, jakie absolwenci osiągają na rynku pracy.***
- ***Różnice płac absolwentów nie są proporcjonalne do różnic kosztów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, np. inżynierowie zarabiają za mało w relacji do kosztów kształcenia w porównaniu z humanistami.***
- ***Niedopasowanie kierunków edukacji do potrzeb rynku pracy prowadzi do marnotrawstwa prywatnych i publicznych pieniędzy***

Jak zreformować polską edukację? – rekomendacje dla polityki gospodarczej

- ***Szkoły powinny być oceniane na podstawie m.in. sytuacji na rynku pracy ich absolwentów.***
- ***Należy uruchomić system monitoringu sytuacji zawodowej absolwentów także dlatego, aby młodzież podejmowała świadome decyzje edukacyjne.***
- ***Należy zlikwidować bariery administracyjne, które fachowcom bez przygotowania pedagogicznego uniemożliwiają prowadzenie zajęć praktycznych w szkołach.***
- ***Należy zrezygnować z utrzymywania wielu małych szkół zawodowych i uczelni wyższych, które nie mają odpowiedniego zaplecza do praktycznej nauki zawodu.***
- ***Podniesienie jakości kształcenia wymaga wzmocnienia konkurencji pomiędzy uczelniami. Do tego potrzebna jest zmiana systemu finansowania szkół – pieniądze powinien iść za studentem.***

Czego nie wiemy o rynku pracy w Polsce?

- ***Dostępne dane statystyczne nie pozwalają dokładnie stwierdzić, w jakich zawodach młodzież kształci się nadmiernie, a w jakich niedostatecznie.***
- ***Nie ma dobrych danych o strukturze kwalifikacyjnej wolnych miejsc pracy, ani profesjonalnych prognoz popytu na pracę.***
- ***Nie prowadzi się ocen rezultatów kształcenia zawodowego.***